

**Kommunit aaqqissugaanerisa allannguutaat pillugit Naalakkersuisut nalilersuinissamik
suliaqaqqullugit
peqquneqassasut Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Aaqqissuussaannermi
allannguutaasimasut pitsaaqutai ajoqutaalu nalilersorneqassapput, sumiiffimmilu
demokratiimut
kommunillu aningaasaqarnerannut sunniuteqarsimanersoq, kiisalu
allaffissornikillisaaniarnermut
siunertaasimasoq piviusunnagortinneqarsimanersoq nalilersorneqassallutik.
Nalilersuineq UPA2024
nallertinnagu Inatsisartunut agguassorneqassaaq
pillugu**

Inatsisinut Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerreqarneranut

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Inatsisinut Ataatsimiititaliap suliarinninnermini inuttarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Anders Olsen, Siumut, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Aqqalu Jerimiassen, Atassut, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Najaaraq Møller, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Harald Bianco, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Asii Chemnitz Narup, Inuit Ataqtigiit

Ulloq 19. oktober 2022 siullermeerinninnerup kingorna siunnersuut ataatsimiititaliamit misissorneqarpoq.

1. Siunnersuutip imarisai siunertaalu

Kommunit aaqqissugaanerisa allanngortinneqarnissaat pillugit Naalakkersuisut nalilersuinissamik suliaqaqquneqarnissaat siunnersuummi siunertaavoq. Allanguinissap kingunerisinnaasai ajunngitsut ajortullu nalilersuinermi nassuiarneqassapput, tassunga ilanngullugit sumiiffimmi tamat oqartussaaqataanerat, kommunit aningaasaqarnerat qanoq

sunnerneqarsimanersut kiisalu allaffissorneq annikillismanersoq. Siunnersuutigineqartoq naapertorlugu nalilersuineq UPA2024 nallertinnagu Inatsisartunut agguanneqassaaq.

2. Siunnersuutip Inatsisartuni siullermeerneqarnera

Siullermeerinninnermi siunnersuut pillugu assigiinngitsunik isummertoqarpoq. Taamaattorli kommunip ilusilersugaanerani sumiiffimilu tamat oqartussaaqataaneranni innuttaasut misigisaat pillugit paasisaqarnissaq soqutigineqarluarpoq. Oqallinnerup nalaani allannguutissatut siunnersuutit marluk saqqummiunneqarput.

Allannguutissatut siunnersuut IA-mit saqqummiunneqartoq:

Maanna sinaakkutissarititaasut innuttaasunut sullissinnermut qanimullu oqartussaaqataanermit tunngatillugu innuttaasut misilittagaat misigisartagaallu aallaavigalugit kommunit aaqqissuunneqanerannik nalilersuinissamik Naalackersuisut peqquneqarnissaat pillugu Inatsisartuni aalajangiiffigisassatut siunnersuut. Nalilersuinnermut atugassatut nunatsinni innuttaasunut naapertuuttunik siaruarsimasumik peqataaffigineqartumik innuttaasut iluarisimaarinninnerannik misissuisoqassaaq. Naliliineq kingusinnerpaamik 2024-mi Inatsisartut ukiakkut ataatsimiinneranni agguanneqassaaq

Allannguutissatut siunnersuut Naleqqamit saqqummiunneqartoq:

Kommunik aaqqissuusseqqinnissamik naliliinnermik suliaqarnissamik Naalackersuisut peqqusiffigineqarnissaat pillugu Inatsisartunit aalajangiiffigisassatut siunnersuut. Naliliinnermik suliaqarnermi, Naalackersuisut innuttaasunik peqataatitsissapput allakkiamilu naammassineqartumi kommunit kattunneqarnerinik taakkua misigisaqarfigisimasat ilanngutissallugit. Tamatuma saniatigut, Taakkua kommunit tallimat kommuninut xx-nut agguataarneqarnerannik attuumassuteqartumik iluaqutaasimasinnaasunik aammalu ajoqutaasimasinnaasunik misissueqqissaarnermik naliliineq imaqassaaq. Naliliineq 2023-imi upernaakkut Inatsisartut ataatsimiinnissaannut agguanneqassaaq.

3. Kommunit ilusilersugaanerannut atatillugu siusinnerusukkut nalilersuinerit

Kalaallit Nunaanni kommuneqarfinni ilusilersugaanerit pillugit misissueqqissaarnerit nassuiaatillu arlallit suliarineqarникуupput. Taakku akornanniittut tassaallutik:

3.1. Pisortat suliaqarfiinik aaqqissuusseqqinnissaq pillugu isumaliutissiisut, 2005

Kommuniusimasut 18-it sisamaannangortinneqassasut isumaliutissiisummi innersuussutigineqarpoq. Aningaasaqarnikkut ingerlatsilluarnissap pitsaanerulernissaa siunertarineqarpoq, ilutigalugulu suliffeqarnikkut avatangiisinik, suliaqarnik aaqqiiniernermi pitsaassutsinik innuttaasullu inatsisitigut innarlitsaalineqarnissaanik nukittorsaanissaq siunertarineqarluni.

3.2. Aaqqissuusseqqinnermut nalilersuineq, 2015

2015-imi aaqqissuusseqqinnermut nalilersuineramik ingerlatsisoqarpoq. Suliassanik aaqqiiniarneq pitsaanerusoq anguniarlugu aaqqissuusseqqinnermut siunertarineqartoq anguneqarsimanersoq paasiniarlugu nalilersuinermut siunertaavoq, tassani immikkut isiginiarneqarluni innuttaasunut sullissineq pitsaanerusoq ingerlalluarnerusorlu, inatsisitigut innarlitsaalineqarneq qaffasinnerusoq anguneqarsimanersoq aammalu innuttaasut pisortanut saaffiginninniarnerat ajornannginnerulersimanersoq. Aaqqissuusseqqinnerullu tamat oqartussaaqataanerannut sunniutigisimasai nalilersuinerami aamma nalilersorneqarput.

Akigititaasut kommunini sisamani assigiissarneqarsimasut nalilersuinerami qulaajaavigineqarpoq, taamaalillutik innuttaasut kommunip ataatsip iluaniittut assigiimmik akiliuteqartinneqarlutik, kisiannili tassunga najugaqarfigisap angisussaa¹ apeqqutaavoq. Kommunit ilaannut sullissinerup qaffasissusaa arlalippassuartigut assigiissarneqarsimavoq kommunit katiterneqannginnerini qaffasissusissap qaffasinnerpaaffigisaa allaavigalugu, taamaalillutik innuttaasut ilai pitsanngoriaatinik malugisaqarsimallutik ilaalu ajorseriaatinik malugisaqarsimanatik.,. Allatigut sullissinerup qaffasissusaa agguaqatigiissitamik qaffasissusissalerlugu assigiissarneqarsimavoq, tamanna innuttaasut ilaannut sullissinerup qaffasissusaa pitsanngoriaateqartutut malunnarsimavoq innuttaasunullu allanut ajorseriaateqartutut malunnarsimalluni. Kommunit sisamat taakku akimorlugit assigiissaasoqanngilaq – taamaattorli kommunit taakkua sisamat akornanni aningaasartuutitigut sullissinerullu qaffasissusaatigut annertuumik assigiinngitsoqarluni. Assigiinngissutaasut ilaatigut ilagaat naalakkersuinnikkut pingaarnersuinerit inernerit.

Innuttaasunik sullissinerup nalilersorneqarnerata nalilersuiffigineqarneranut atatillugu nalilersuinerami takuneqarsinnaavoq illoqarfinni innuttaasunut kiffartuussivinnik pilersitsisoqarsimasooq, suliassanillu aaqqiisarneq annertusigaluttuinnartumik qarasaasiatigut isumagineqartartoq, kisiannili aqutsiveqarfinni ingerlatseriaatsitigut aporfissat peqqutaallutik peruseriniagaq kigaallatsinneqarsimalluni.

Aaqqissuusseqqinneq suliakkersuisimanerillu sipaaruteqarnernik nassataqarsimanngitsut, kisiannili suliassaqaarfinni sulisut sulinerannik nukittorsaataasimasut nalilersuinerami inernilerneqarpoq. Inernilerneqarlunittaaq naatsorsuutigineqartoq malillugu allaffissormikkut aningaasartuutit eqqarsaatigalugit naatsorsuutigineqartutuulli sipaarutaasussat anguneqarsimanngitsut. Taamaattorli kommunini aningaasaqarnerup ataatsimut katinnerannut sanilliullugu aningaasartuutit appariaateqartarsimapput. Aaqqissuusseqqinnerup ingerlanneqareernerani ilinniaqqinnissamut piginnaasanillu qaffaanissamut annertunerusumik immikkoortitsisoqarnikuuvoq. Qinikkanut aningaasartuutit katinneri

¹ Tamanna innuttaasumit pitsanngoriaaatit ajorseriaatitullu malugineqarsinnaavoq, kommunit ataatsimoortinneqarnerat sioqqullugu qaffasissusaasimasooq apeqqutaalluni.

annikilleriaateqarsimapput.

Namminersorlutik Oqartussat, kommunit suliffeqarfiillu pisortat pigisaata akornanni suleqatigiinnermi suliassanik aaqqiiniarnermi ataqatigiissaarinermik amigaateqartoqartoq, ingammik sanaartorerup iluani, nalilersuinermi ilanngullugu inernilerneqarpoq. Tassani takunnissinnaaneq ungasissumullu isigisumik pilersarusiorsinnaaneq ujartorneqarpoq.

Nalilersuinermi ilanngullugu inassuteqaatigineqarpoq assersuutigalugu pisiniartarnermut tunngasutigut pisortatigut ataatsimoorussamik suleqatigiissinnaanermut periarfissanik atorluannaissaq pillugu eqqarsaatersuuteqarnissaq.

Tassani inassuteqaatigineqarpoq namminersorlutik oqartussat, kommunit suliffeqarfiillu pisortat pigisaata akornanni suleqatigiinneq pillugu oqallittarfimmik pilersitsisoqassasoq, tassani siunertarinearluni suliniutit pilersarusiornerillu ataqatigiissarneqarnissaat kiisalu IT-mut attaveqaasersuutit pioreersut atorluarneqarnerulernissaat pillugu.

3.3. Kommuneqarfik Sermersuup aggulunneqarnera pillugu misissueqqissaarneq, 2015

Kommuneqarfik Sermersuup Kitaani-kommunitut² aammalu Kangiani-kommunitut³ aggulunneqarnerani aningaasartuutissat iluanaarutissallu pillugit nalilersuisoqarnissaa misissueqqissaarnerup siunertaraa. Misissueqqissaarnermi eqqoriarneqarpoq ukiumut 20 aamma 25 millioner koruunit akornanni allaffissornermut aningaasartuutit annertunerulissasut. Tamatuma saniatigut aggulunneqarneranut atatillugu 15 aamma 20 millioner koruunit akornanni ataasiartumik aningaasartuuteqartoqassasoq. Ilutigalugu misissueqqissaarnerup takutippaa massakkut kommuniusumut sanilliullugu kommunini aggulunneqarsimasuni isertitat appasinnerulaassasut, naligiissaarinermut aqqissuussinermut annertunerusumik tapersiinerup kingunerisaanik.

Kingorna Kommuneqarfik Sermersooq aggulunneqarnikuunngilaq.

3.4. Qaasuitsup Kommuniata aggulunneqarnera pillugu misissueqqissaarneq, 2016

Pisinnaasut assigiinngitsut pingasut najoqqutaralugit agguataarinermi kingunerusinnaasut misissueqqissaarnermi qulaajarneqarput:

Pisinnaasoq 1: Kommune 1: Upernavik, Ummannaq aamma Qaanaaq
 Kommune 2: Ilulissat aamma Qeqertarsuaq
 Kommune 3: Aasiaat, Kangaatsiaq aamma Qasigiannuguit

Pisinnaasoq 2: Kommune 1: Ilulissat, Aasiaat, Kangaatsiaq, Qeqertarsuaq aamma Qasigiannuguit

² Nuuk aamma Paamiut

³ Tasiilaq aamma Ittoqqortoormiit

Kommune 2: Upernavik, Uummannaq aamma Qaanaaq

Pisinnaasoq 3: Aasiaat, Kangaatsiaq, Qasigiannuguit aamma Qeqertarsuaq
Kommune 2: Ilulissat, Upernavik, Uummannaq aamma Qaanaaq

Qaasuitsup kommuniata aggulunneqarnera politikikkut aqutsinermut allaffissornermullu 9,4 millioner koruunit aamma 20,9 millioner koruunit akornanni ukiumut aningaasartuuteqarnerulernermik nassataqassasoq kiisalu ikaarsaariartornermi 15,8 aamma 28,9 millioner koruunit akornanni ataasiartumik aningaasartuuteqartoqassasoq misissueqqissaarnermi qulaajarneqarpoq. Tamatuma saniatigut sulisunik ilinniarsimasunik allanut nuutsitsinissaq suli unammillernarnerusinnaavoq.

Misissueqqissaarnerup kingunerisaanik pisinnaasoq 3⁴ malillugu Qaasuitsup kommunia aggulunneqarpoq.

4. Kommunip aqunneqarnera pillugu inatsimmik allanngueq

Kommunit aqunneqarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 29, 17. november 2017-imeersaq naapertorlugu kommunalbestyrelse kommunerisami illoqarfinnut tamanut najukkami ataatsimiititaliamik kiisalu nunaqarfinni aqutsisunik pilersitsissaaq. Najukkani ataatsimiititaliat nunaqarfinnilu siulersuisut namminneerlutik aalajangikkaminnut atorsinnaasaannik Kommunalbestyrelse aningaasanik atugassanngortitsissasoq allannguinermi aamma ilanngunneqarpoq. Taamaattorli inatsimmi allassimasut malillugit aningaasat susassaqarfii/suliassaqarfii iluini atorneqartassapput.

5. Ataatsimiititaliap siunnersuummik allannguutissatullu siunnersuutiniq saqqummiunneqartunik sularinninnera

Naalackersuinikkut aalajangiisinnaatitaanerup qitiusumi inissisimajunnaarnissaa qanoq kissaatigineqartiginersoq pillugu oqallinnermi apeqqutit pingaarutillit apeqqutigineqartut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq? Tassa imaappoq suliassat qanoq Inatsisartut, kommunalbestyrelsit, najukkami siunnersuisoqatigiit nunaqarfinnilu siulersuisut akornanni suliassat qanoq agguataarneqartariaqarnerisut? Tassunga ilanngullugu naalackersuinikkut aalajangiinerit ingerlanneqartarnissaannut isummersuutit qanoq pitsaanerpaamik qaffasissuseqassanersut? Aalajangiinerit innuttaasumut qaninnerpaatut inissisimasumit tiguneqartarnissaat pitsaanerpaajua? Imaluunniit pitsaanerua suliament ungasinnerusutut inissisimasumiit aalajangiisoqartassappat taamaattumillu suliament attuumassuteqanngitsumit sularineqarluni? Innuttaasunik kiffartuussineq Kalaallit Nunaat tamakkerlugu sapinngisamik assigiinnerpaaffissaaniitinneqartariaqarpa? Unammillernartua uaniippoq, tamakkua tamarmik sularimik sularinninnissamut tunngasut aamma eqqarsaatigineqqaartariaqarneri – kommunip

⁴ UKA2016/117

kiffartuussinikkut tunniussinnaasai. Innuttaasut sullinneqarneranni inatsisitigut innarlitsaalineqarnissaat qanoq qulakkeerneqassava?

UKA2016/117

Tassunga atatillugu kommunit aqunneqarnerat pillugu inatsisip 2017-imi allanngortinneqarneranit pissutsit najukkami tamat oqartussaaqataanerannik siuarsaataasut aallaavigneqarsimasut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq.

5.1. Allannguutissatut siunnersuutit marluk siunnersuutaqqaartullu assigiinngissusaat Siunnersuuteqartup siunnersuutaani ataatsimoorussamik nalilersuineq toqqammavigneqarpoq, tassani najukkami tamat oqartussaaqataanerannut kingunerisassat misilittakkat ataatsimoorussat ilaattut ilaatinneqarlutik. Naliliineq 2024-mi Inatsisartut upernaakkut ataatsimiinnissaat sioqqullugu agguanneqassaaq.

Kommunini aaqqissuusseqqinnermi innuttaasunik sullissinissamut qanimullu tamat oqartussaaqataanerannut sinaakkutissat tunngavilersuutigineqarneri Inuit Ataqatigiit allannguutissatut siunnersuutaanni tunngavilersuutigineqarput. Nunap immikkoortuinit innuttaasut ilaannit peqataatitaqarnikkut innuttaasut naammagisimaarinnissusaannik misissuutitsineq tunulequtaralugu nalilersuineq ingerlanneqassaaq. Naliliineq kingusinnerpaamik 2024-mi Inatsisartut ukiakkut ataatsimiinneranni tunniunneqassaaq.

Innuttaasut misigisaannik akuutitsisussamik ataatsimoorussamik naliliineq, kiisalu massakkut kommunit tallimaasut kommuninut suli amerlassusiligaanngitsunut aggulunneqarnissaannut pitsaaqutit ajoqutillu pillugit misissueqqissaarnissaq Naleqqap allannguutissatut siunnersuutaanni tunngavilersuutigineqarput. Naliliineq 2023-mi Inatsisartut upernaakkut ataatsimiinneranni agguanneqassaaq.

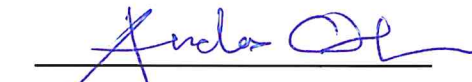
Tassunga atatillugu naliliinerup UPA2023-mi agguanneqarnissaanut piareereersimanissaa piviusorsiuunngitsutut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq.

Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup Inuit Ataqatigiit allannguutissatut siunnersuutaa akuerineqartussatut inassutigissavaa.

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup Naleqqap allannguutissatut siunnersuutaa itigartinneqartussatut inassutigissavaa.

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu allassimasutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappasaaniigassanngortippaa.

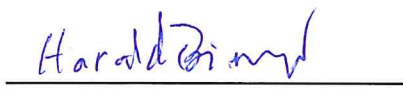
Anders Olsen
Siulittaasoq

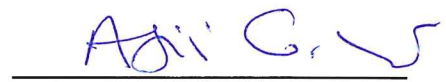
Aqqalu Jerimiassen
Siulittaasup tullia

Najaaraq Møller

Harald Bianco

Asii Chemnitz Narup